

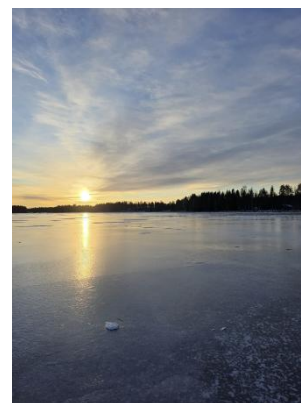
Opetus- ja sivistystoimen
asiantuntijat Opsia ry

Specialister för undervisnings- och
bildningsväsendet Opsia rf

Sammandrag på svenska längre ner

Sydämellinen tervehdys,

hyvät opsialaiset. Näin ystävänpäivän läheisyydessä kannattaa erityisesti katsoa maailmaa myös vaaleanpunaisten silmälasien läpi ja antaa tilaa sekä ilolle että yhteisöllisyydelle. Yhdessä voimme vahvistaa toistemme jaksamista ja osaamista -ja saada toisemme loistamaan. Yritetään siis löytää hetkiä pysähtymiselle, kuulumisten vaihdolle kollegan kanssa ja tarjota tukea siellä missä sitä tarvitaan – ystävänpäivän henki kantaa pitkälle arjessakin.

Suomalaisen peruskoulun visio

Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla on laadittu visio tulevaisuuden peruskoululle. Peruskoulu 2045: Elämää varten -visio julkistettiin Helsingissä 11.2.2026.

Visiota on valmisteltu kahtena edellisenä vuonna ja sen taustaksi on koottu paljon näkemyksiä sekä kotimaisia ja kansainvälistä tutkimusta. Vision tavoitteena on, että suomalainen peruskoulu säilyy yhtenä maailman parhaista – paikkana, jossa kasvetaan sivistykseen, merkitykselliseen elämään ja yhteisen tulevaisuuden rakentamiseen.

Visio on jopa hengästyttävän pitkä ja sen sisäistäminen ottaa aikansa. Vision mukaan koulun tehtävä ei ole valmistaa lapsia ja nuoria vain tulevaisuuden muutoksiin, vaan antaa heille myös valmiuksia muuttaa maailmaa ja uudistaa yhteiskuntaa. Ajatus proaktiivisesta kansalaisesta on helppo allekirjoittaa, ja sitä me tulevaisuuden rakentamisessa tarvitsemme. Koulu ei vain reagoi muutokseen – se ohjaa muutosta ja antaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden kasvaa merkitykselliseen elämään, yhteiseen tulevaisuuteen ja kestävään maailmaan.

Visio rakentuu kolmen ulottuvuuden varaan:

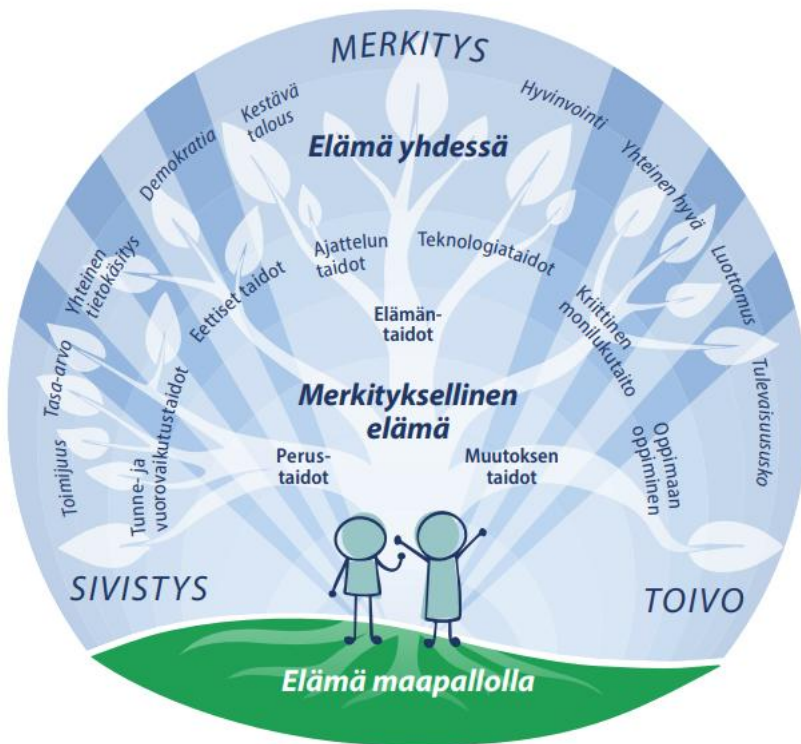
1. **Merkityksellinen elämä**, joka pitää sisällään vahvat perustaidot, ajattelun taidot sekä elämäntaidot. Hyvinvointi ja oppiminen kuuluvat yhteen.
2. **Elämä yhdessä** kiinnittää huomion kouluun yhteisönä, joka vahvistaa kuulumisen kokemusta, tunne- ja vuorovaikutustaitoja, demokratiataitoja ja toimijuutta sekä vähentävät kiusaamista ja syrjintää. Aikuiset toimivat moniammatillisesti yhteisön sydämenä.
3. **Elämä maapallolla** tuo esille kestävyiden teemat koko koulun toimintakulttuurin läpäisevänä periaatteena.

Ilahduttavaa on, että visiossa nostetaan esiin myös säilytettäviä asioita. Niitä ovat mm. kaikille yhteinen ja maksuton peruskoulu, julkinen rahoitus, koulun toiminnasta vastaava rehtori sekä opettajat. Harmillisesti tässä kohtaa koulujen moniammatillisuus oli jäänyt puuttumaan ja kuntatasoinen johtamistyö loisti visiosta poissaolollaan. Opettajan autonomia ja pedagoginen vapaus voidaan nähdä myös muutoksen esteenä, joten toivottavasti opetussuunnitelma ja

laadukkaan opetuksen vaade omalta osaltaan takaavat ammatillisen kehittymisen tavoitteiden suuntaisesti.

Nähtäväksi jää, miten vahvasti visio asettuu koulutuspoliittiseen keskusteluun ja jalkautuu konkreettisiksi toimenpiteiksi tavoitteiden suuntaisesti. Joka tapauksessa uskomme, että sivistys toimii muutosvoimana.

[Peruskoulu 2045: Elämää varten : Visio suomalaiselle peruskoululle](#)

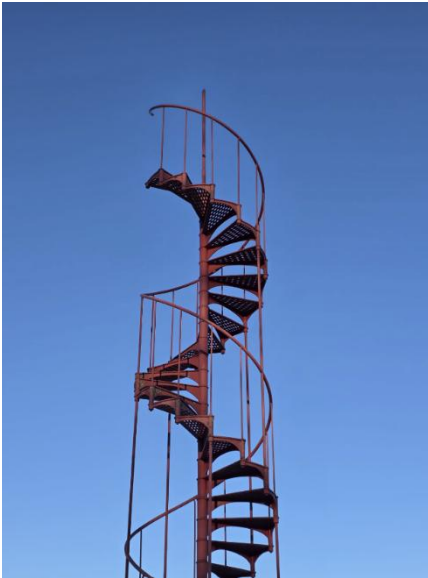
Kuva: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2026:7

Osaamistakuu

Perusopetuksen osaamistakuu -lakiesityksen lausunnon antamisen aika umpeutui 23.1. ja osui osittain harmillisesti joulutauon ajalle, joten Opsiaakaan ei ehtinyt lausuntoa antaa. Lausuntoja annettiin 75 ja niitä sekä lakiesityksen luonnosta lukemalla löytää useita pohdinnan paikkoja myös johtamisen näkökulmasta.

Nähtäväksi jää, millaisen roolin Opetushallitus ottaa lain toimeenpanon ohjaajana. Toisaalta vahvemmalla ohjauksella tulkinnanvara kunnissa vähenisi, mutta vaarana voi olla liiallinen normiohjaus ja paikallisen päätösvalan vähentäminen. Täytyy myös huolehtia, että yhdenmukaisuuden tavoittelussa ei poljeta yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Osaamistakuun valmistelussa on esitetty, ettei muutoksella olisi kustannusvaikutuksia. Käytännön tasolla jokainen iso muutos vaatii kuitenkin myös resursseja ops-työn, kouluttautumisen, viestinnän ja jalkauttamisen myötä.

Rauman Kaunispuistosta löytyvät Punaiset portaat symboloivat kasvua ja henkistä kehitystä, toisaalta punainen väri liittyy elämänvoimaan, maahan ja intohimoon. Näitä tarvitsemme muutoksissa - pidetään jalat maassa, mutta suhtaudutaan työhömmme sen vaatimalla vahvuudella.

Tämänkin johtamisen ja toimeenpanon aikataulu on todella kireä ja on odotettavissa, että johtamisen kuorma kasvaa, koska samanaikaisesti ollaan toimeenpanemassa muitakin uudistuksia. Kaikkien uudistusten onnistuminen riippuu paljolti johtamisesta ja sen resurssoinnista. Myös ajankohtaisten uudistusten yhteensovittaminen on kriittinen menestystekijä. Muutosjohtaminen ja realistinen aikataulutus tulee ottaa huomioon talousarviovalmistelussa ja muussa lähivuosien suunnittelussa.

Sivistysjohdon tehtäväksi jää sekä kokonaisuuden strateginen suuntaaminen että muutoksen toimeenpanon prosessien johtaminen. Arviointi- ja OPS-uudistus on laaja rakenteellinen ja kulttuurinen muutos, joka tulee vaatimaan mittavaa pedagogista johtamista, tarkkaa muutosjohtamista sekä selkeää viestintää opettajille, rehtoreille, huoltajille ja poliittisille päättäjille. Tässä jokaisen Opsialaisen työpanos on merkittävä. Onkin tärkeää, että verkostomme tekee tiivistä yhteistyötä mm. yhteisen ymmärryksen rakentamiseksi.

Opsian koulutuspoliittiset tavoitteet

Ensi vuonna on edessä jälleen eduskuntavaalit. Opsia haluaa olla omalta osaltaan mukana vaikuttamassa koulutuspoliittisiin tavoitteisiin. Niitä alamme työstää kevään aikana ja kesän kehittämispäivässä siten, että alkusyksystä voimme esitellä Opsian tavoitteet. Tähän työhön on jokaisen jäsenen ajatukset tervetulleita -tulemme lähettämään jäsenistölle kyselyn koskien koulutuspoliittisia tavoitteita ja tämän lisäksi hallituksen jäsenet kuulevat mielellään myös muuten jäsenten näkemyksiä.

Opsian vertaismentorointi jatkuu ja laajenee ryhmämentorointiin

Opsian uusille jäsenille tarjotaan vertaismentorointia myös vuonna 2026. Mentorointi jatkuu neljättä vuotta ja kutsun saavat 2026 liittyneet uudet jäsenet. Nyt onkin hyvä hetki vinkata kollegalle Opsiaan liittymisestä ja kertoa, että tarjoamme vertaismentorointia jäsenyyden alussa.

Opsian hallitus päätti 23.1.2026 ryhmämentoroinnin kokeilusta jo pidempään jäsenenä olleille. Pilotina kootaan kaksi ryhmää, joissa voi olla 3–5 osallistujaa ja mentori. Ryhmät kootaan

alueellisesti siten, että palavereihin pääseminen on helppo järjestää. Ryhmän kokoontumiset voidaan järjestää myös Opsian kokouksien ja tapahtumien yhteydessä.

Opsian mentorointi on osallistujille maksuton. Opsian uudet jäsenet tai ryhmämentorointiin lähtevät voivat esittää toivomuksen mentorista. Vuoden 2026 aikana järjestetään kolme tapaamista. Opsialla on tällä hetkellä seitsemän mentoria ja mentorointia koordinoi Peter Johnson.

Uusille jäsenille lähetetään henkilökohtaisesti kutsut vertaismentorointiin aina jäseneksi hyväksymisen jälkeen. Ryhmämentoroinnin kokeiluun, kahteen ryhmään pyydetään ilmoittautumaan 15.3.2026 mennessä.

Ilmoittaudu sähköpostitse:

Opsian vertaismentoroinnin koordinaattori [peter.johnson0402\(at\)outlook.com](mailto:peter.johnson0402(at)outlook.com), puh. 0407533991 tai Opsian sihteerille Lotta Mecklin [lotta.mecklin\(at\)oaj.f](mailto:lotta.mecklin(at)oaj.f) tai puh. 020-7489 646.

Opsian mentorit 2026						
						
Mari Haapanen	Lucina Hänninen	Peter Johnson	Päivi Mäki	Merja Koivisto	Rikard Lindström	Marika Savukoski

Opsian tapahtumia

Sivistyksen sivuhuone järjestettiin Educa-messujen yhteydessä perjantaina 23.1.2026. Paikalla oli nelisenkymmentä osallistujaa ja tapahtuma oli täynnä iloisia kohtaamisia ja mielenkiintoisia keskusteluja -maittavia tarjoiluja unohtamatta.

Katarina Murto kävi tuomassa OAJ:n tervehdyksen. Tilaisuudessa esiintyi sellisti Magdalena Valkeus, jonka taitava soitto irrotti meidät hetkeksi kiireisestä arjesta. Sivistyksen suunta 2025-palkinnon saaja Päivi Mäki kertoi meille Limingan kehittämistyöstä siten, että varmasti useat paikalla olevat kiinnostuivat vierailusta Liminkaan.

Vuosikokouksen pidämme 9.6. Helsingissä. Tästä tulee lisätietoa myöhemmin.

Svenskspråkig sammanfattning

En varm hälsning till alla Opsia-medlemmar. Vardagen kring vänskapsdagen påminner oss om hur viktigt det är att skapa små stunder av gemenskap, glädje och stöd – vi bär varandra genom att dela kunskap, erfarenheter och omtanke.

Visionen Peruskoulu 2045

Visionen bygger på ett omfattande arbete och visar riktningen för en grundskola som fostrar till meningsfullt liv, samhörighet och en hållbar framtid. Den lyfter fram starka grundläggande färdigheter, välbefinnande och gemenskapskompetens, och ser hållbarhet som ett genomgående tema i skolans kultur. Visionen påminner oss också om att grundskolan är en central framtidsinstitution där barn och unga får både kunskap och förmågan att bygga hopp, demokrati och handlingskraft i en tid av snabb förändring. Glädjande är att visionen betonar en jämlik och kostnadsfri skola samt lärares och rektors centrala roll – även om den kommunala ledningens betydelse kunde ha fått tydligare plats. Hur visionen formar utbildningspolitiken framöver återstår att se.

Lagförslaget om kunskapsgarantin har varit på remiss, och processen väcker frågor särskilt ur ledningsperspektiv. Även om beredningen framhåller att reformen inte ska medföra kostnader, vet vi att varje större förändring kräver resurser för utbildning, kommunikation och implementering. Tidtabellen är stram, och när flera reformer ska genomföras samtidigt ökar ledningsansvaret. Framgången beror till stor del på helhetssyn, tydlig styrning och realistiska planeringsramar.

Samtidigt fortsätter **Opsia sitt arbete inför kommande riksdagsval**. Under våren tar vi fram våra utbildningspolitiska mål, och alla medlemmar får möjlighet att bidra med sina perspektiv.

Mentorverksamheten utvecklas vidare. Nya medlemmar erbjuds också i år möjlighet till en kollegial mentor, och för mer erfarna medlemmar inleds ett pilotprojekt med gruppmentorering i två regionalt bildade grupper. Deltagandet är kostnadsfritt och sker i nära anslutning till Opsias verksamhet. Kolla närmare information i den finskspråkiga texten.

Vi blickar också tillbaka på ett lyckat evenemang under **Educa-mässan**, där många medlemmar möttes i god anda. Årsmötet hålls i Helsingfors den 9 juni, och mer information följer.

**Valoa ja lämpöä talven tuiskuihin toivottaen,
Med ljus och värme inför vinterns fortsatta
utmaningar,**

Merja Lehtonen
puheenjohtaja
ordförande

Rikard Lindström
varapuheenjohtaja
vice ordförande

Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat Opsia ry

Rautatieläisenkatu 6
00520 HELSINKI
www.opsia.fi

